

„Danskeren“

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSESLAD FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA, udgivet af Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

„Danskeren“ udgaa Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang: De Forenede Stater \$2.00, Udlandet \$2.50. Bladet betales i Forskud.

Bestilling, Betaling, Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladets Indhold adresseres DANIEL LUTHER PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør: A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren“'s Kontor.

Advertising rates made known upon application.

Naar Læserne henvender sig til Folk, som avterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det avterede, bedes de altid omtale, at de saa Avterissemødet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Amerikaforedrag. K. F. U. M. i Danmarks Beretning for Aaret 1. Okt., 1918 til 30. Sept. 1919 skriver om Amerikaforedrag: Faa Ting samler bedre og mere lyttende Tilhørerskarer end Foredrag af hjemvendte Medlemmer om Oplevelser ude i den store Verden. En Mængde af vore Medlemmer gaar jo med Rejseplaner under den ene eller den anden Form. Sidste Vinter gav Ingeniør-Vilhelm Christensen os nogle overordentlig fængslende Foredrag om Amerika, hvor han har arbejdet i flere Aar og bl. a. taget energisk Del i K. F. U. M.-Arbejdet i forskellige Byer.

Om Amerikanisering finder vi bl. a. følgende Udtalelse, meddelt i Am. Luth. Surv. efter United Presbyterian: „Naar der vises Villighed til at anerkende Indvanderers Mandighed (manhood) og vise dem en Del kristelig Medfølelse, saa finder det straks Genklang. Store Masser af dem vil man finde modtagelige for det bedste i vort amerikanske Liv, og de vil hurtigt falde i Linie med vore amerikanske Ideal. Men ofte, i Stedet for at behandle dem paa den Maade, samler vi vore Skorter sammen og gaar stolte, om ikke med Ringeagt, forbi dem paa den anden Side.“ — Jo, der er ogsaa Amerikanere, som ser sundt paa Amerikaniseringen.

Studenter samles om Missionsstudium. En Gruppe af 80 Studenter ved den svensk-lutherske Skole Augustavus Adolphus College har organiseret sig og sluttet sig sammen til en Klasse for Missionsstudium. Denne Gruppe samles her Tirsdag Aften. Prof. Ernest G. Svenson er Lederen. Stor Interesse har vist sig for dette Arbejde, og man venter sig Velsignelse af samme. Alle disse unge Mennesker har tilkendegivet, at de er villige til at følge Herrens Ledelse, naar det gælder Valg af Livsstilling og Arbejde indenfor Guds Rige. Maatte Gud give dem alle Naade til at have dette sædte Maal i Sigte altid, tilføjer Korr. i „Augustana“.

Udtalelser om Nøden i Europa. Belgrad, 3. April. Idet jeg har hørt om det Hjælpearbejde, hans Kommission har gjort og fremdeles gør i forskellige Lande i Europa, kan jeg kun haabe, at dette gode Værk maa blive udstrakt til at naa de russiske Flygtninge i Siberien og andetsteds. Maa jeg ogsaa af hele mit Hjerte udtrykke det Haab, at de Kristne i Amerika, efter disse Prøvens Aar, maa hurtigst muligt komme mine lidende Lands-

mænd i Rusland til Hjælp. — Storfyrstinde Olga Alexandrina, den tidligere russiske Czars Søster.

Stillingen i Europa synes ubeskrivelig. Mænd, Kvinder og Børn dør af Hunger. Klæder synes mange Steder næsten ukendt. Uhyre Strækninger er lagt øde. Hjem med Tilbehør samt Kreaturer er som fejte bort. Regeringsorden er lige til ødelagt i Central-Europas Lande. Kirker og kirkelige Organisationer er blevet forkrølede i flere Lande. Deres Penge er næsten værdiløse.

Det indrømmes overalt, at dersom Centralmagterne i Europa skal hjælpes paa Fode, saa maa det gøres af andre Magter. Den lutherske Kirke har lidt uuaadeligt. Dens Barmhjertighedsanstalter ligger i Dødstrækninger. Den græske og romerske Kirke gør deres yderste for at ødelægge Lutherdommen. Den lutherske Kirke i dette Land har en Pligt at gøre i Europa, som den ikke tør forsømme. Den maa bringe Føde og Klæder, i det mindste i nogen Udstrækning, til de hungrende og nøgne. Lige saa vigtigt er det ogsaa, at den bistaar Trossøskende i at genoprette deres Gudsdyrkelse. Dersom den lutherske Kirke i Central-Europa gaar under, saa vil vor Kirke her lide meget derunder. Kærlighed til Gud og Kærlighed til Mennesker maa tvinge os til at gøre vort Bedste i denne Tid. Herren aabne vore Øjne, saa vi maa se og forstaa Nøden og svare i Forhold dertil. — G. A. Brandelle, Augustana-Synodens Formand.

Uden Gæld til Aarsmødet

det er ved at blive Tradition iblandt os, ikke sandt? Den er udmærket. Lad den endelig blive gennemført. Gæld! altid et Bækk, enten den møder os som Advider eller ved vore Menigheds møder eller ved Aarsmøder. Hvad er her at gøre? Kun eet: yde tilstrækkeligt til vore Opgaver.

Inden jeg skriver mere, maa jeg først udtale en Hjerteglaede og Taknemmelighedsfølelse til Samfundsvener, til den forenede danske Kirkes Præster og Menigheder.

Jeg antager, det staar i friskt Minde, at jeg sidst i 1919 bad paa alle vore „Samfundsbørns Vegne“ om en „rundhaandet“ Gave til Børnene, fordi de trængte til en saadan Gave. Det er for Svaret i Handling, jeg her ved frembærer min Glæde og Taknemmelighed.

Svaret var ca. \$10,000 i December 1919. Det var Julegaven. Tak i Jesu Navn derfor. Gud elsker en glad Giver.

Nu nærmer vi os med stærke Skridt vort 24. Aarsmøde, i Hutchinson, Minn. Parolen er: Uden Gæld! Hvad gælder det? Svar: Kristi Sind — Kristi Aand — Kristi Selvfornægtelse og Kristi Offervillighed. „Det samme Sind være i eder, som var i Kristus Jesus.“

Ja, vell! Det kender vi alle efter Formen eller Ordene; men det, som det nu gælder om, er at faa Ordene omsat i Handling, med andre Ord: At mødes til Aarsmødet uden Gæld.

Hvor meget skal vi da have nu førend Regnskabet afsluttes senest den 25. Maj, 1920?

Se nu nøje efter vor Kasserers Bemærkning i „Danskeren“ og „D. l. Kirkeblad“ om Overskud og Underskud i Kasserne.

To af de Missioner, som Kirkeraadet bærer Ansvar for, vil uden ekstra Gaver komme ud ved Regnskabets Opgør uden Gæld. Det er Utahmissionen og Queenlandsmissionen.

Derimod trænger Indremissionen og Indianermissionen hver til \$1200 endnu førend Aarsmødet.

Kun to Ting endnu, førend jeg slutter denne Henvendelse. Den ene Ting er til alle Embedsbrødre i Den forenede danske

Kirke. Lad mig sige det saadan: Paa os beror det, om vi skal komme uden Gæld til Aarsmødet. Ikke at vi skal betale det manglende — ja, vor Deraf naturligvis — nej, men vi skal tale om Sagerne for Menighederne, ogsaa Pengesagerne, og paavise, at det er en uendelig Velsignelse at give til Herrens Sag efter det Herrens Ord:

„Giver, saa skal eder gives.“

Den anden Ting er: Lad os nu alle, som læser „Danskeren“ og „D. l. Kirkeblad“ og „Our Lutheran Youth“, ligesaa snart vi læser denne lille Henvendelse, tage den Beslutning at sende en Gave til Samfundets Opgaver til vor Kasserer, Otto Hansen.

Din Præst vil sende Gaven for dig med det samme. En Opmuntning — tillad mig at nævne den — som jeg sidder og skriver dette lille Stykke, kommer en Ven og siger: „Her er \$50 til Samfundsopgaver.“ Jeg tog det som et glædeligt Varsel. „Tjener Herren med Glæde.“

I broderlig Ærbødighed
G. B. Christiansen.

Tak!

Saa er jeg hjemme igen efter en 2 Maaneders Rejse for Pensionsagen. Rejsen gik godt. Mange Penge blev subskriberet til Pensionsfondet. Flere sagde Tak for Lejligheden til at være med. Efter Paaske gaar Rejsen til Minnesota og den nordlige Part af Iowa.

En hjertelig Tak til Præstehjemmene og de andre Hjem, som jeg besøgte i Febr. og Marts for Gastfriheden og Kærligheden. Og Tak til Menighederne for Offervilligheden til Pensionsfondet. Herren velsigne og lønne eder derfor!

I broderlig Ærbødighed
A. C. Weismann.
Chicago, Ill., 1. April 1920.

Til Præster og Menigheder i North Dakota Kreds.

I Henhold til Pastor Damskovs Artikel i Danskeren Nr. 12, vil jeg oplyse, at der ikke vil blive foretaget nogen Forandring med Hensyn til vort Kreds møde i Sommer. Vi afholder delegeret Kreds møde i Sidney, Mont., vil Gud, i Dagene fra 24—27 Juni.

Det er rigtigt, som Pastor Damskov skriver, at vi har handlet imod vore Kredsregler. Mærkeligt at ingen betænkte det, da Sagen blev drøftet, ikke engang de, som var imod Forslaget. Det kunde nok behøves, at der blev taget lidt mere Hensyn til vore Samfunds-Beslutninger. Vi burde have bedt Samfundet om Tilladelse til at foretage denne Forandring, men vi var saa optaget af vort eget i det Øjeblik, saa ingen tænkte paa Samfundets Regler for Kreds møderne. Men det kan jo lade sig gøre at indhente Samfundets Tilladelse endnu, før vi afholder Mødet, da Aarsmødet kommer først.

Om det ellers er heldigt eller uheldigt at afholde Kreds møde om Sommeren, det er en anden Sag, derom er der, i hvert Fald foreløbig, delte Meninger. Tror, det vilde være heldigt, om de enkelte Menigheder ved Lejlighed, vilde tage den Sag under Overvejelse, saa Præster og Delegereter kan være nogenlunde klare over ved Mødet i Sidney, hvad det almindelige Ønske er i den Sag. Vi er da alle enige om at ville gøre det bedst mulige, det, som bedst kan fremme Herrens Sag iblandt os.

E. R. Andersen.

Syvmands-Komiteens Rapport.

Ja, det var saa meget rart med denne Syvmands-Komiteens Rapport; saml bare 500,000 Dol-

lars. Det er saamænd ligesaa let at sige 500,000 som 50,000. Men I har vist rent glemt Kejser Vilhelm. For 6 Aar siden gjorde han Regning paa at blive Verdens-Hersker, men der kom en Mand i Vejen med en Slæde, og det var endda en ganske lille Mand, som bare opholdt ham i otte Dage.

Nej, vi er nu alligevel kun Smaafolk, og vi gør bedst i at tage Tingene, som de er, og handle derefter.

Og da vi nu engang er lokaliseret i Blair, saa lad os blive, hvor vi er og saa bygge efterhaanden, som det behøves; thi dersom jeg ikke tager fejl, vil Bygningen i Harlan jo ogsaa trænge til Reparation, ja en grundig Reparation, og et gammelt Ordsprog lyder: Kast ikke det shavsede Vand bort, før I har noget rent.

Jeg fortænkter ikke Befolkningen i Harlan i at prøve paa at faa Skolen flyttet dertil, til Trods for, at jeg ikke tror, at Samfundet kan vinde derved. Og kræves der altfor store Udlæg, bliver Resultatet allersnarest, at der kommer lidet eller intet. Tænk nu Sagen alvorlig over og handel saa som fornuftige Mennesker, and don't let the high cost of living (craze) run away with you.

L. Eskildsen.
Hampton, Nebr.
3. April, 1920.

Det officielle Referat fra Chicago Mødet.

„Oh, East is East and West is West, and never the twain shall meet, Til Earth and Sky stand presently at God's great Judgment seat. But there is neither East nor West, Border nor Breed nor Birth, When two strong men stand face to face tho' they come from the end of the earth.“

Med dette Vers indeledes Referatet, der saa følger i Oversættelse:

Det var Stemningen blandt de Mænd og Kvinder, der mødtes i Chicago 18. og 19. Marts for at drøfte Lutheraneres Trang i Europa, og hvorledes vi kan hjælpe dem.

Mødet var ejendommeligt, det var ejendommeligt i dets Representation. Der var Distriktsformand, otte Redaktører af officielle Kirkeblade, ledende Mænd fra mange Stater i Unionen, der var udnævnt til at tjene som Statsformænd, Mænd, der var anmodet om at tale, og Ledere blandt de unge og i Kvindeforeninger. En Mand sagde: „Der har været holdt større Møder i den lutherske Kirke, der har været Møder, som har vakt langt, langt større offentlig Interesse og været fyldt med større Enthusiasme, men intet Møde har været holdt, som bragte en saadan Flok af kirkelige Ledere sammen, Mænd, der efter et Øjebliks Varsel var rede til at forlade deres Arbejde og komme for at raadslaa om at møde et Opraab om en Verdens Tjeneste fra deres Kirke.“

Mødet aabnedes Torsdag Middag med, at Dr. Lauritz Larsen, National Lutheran Council's Sekretær, fremholdt Situationen i Europa. Han fortalte om Stillingen i hvert Land for sig, som vore udsendte Kommissærer havde set den og indberettet derom. Et udstrakt Panorama af Lidelse, af Savn, af Modfaldenhed. Billedet udfoldede sig og talte til de tilstedeværendes Hjerter og Sind. Det naadede Klimakset i tre Kablegrammer, der just var modtaget. Det første var fra Udenrigsministeren i Ungarn, det beskrev Tilstanden i Budapest — saaledes: „I. Der er 50,000 Soldater-Enker, 30,000 syge og Krøblinge kastet paa offentlig Barmhjertighed. Før Krigen oversteg Antallet af Fødsler Dødsfaldene med 596,000. I 1918 oversteg Dødsfaldene Fødslerne

med 15,188. 80,000 Børn er overladt til offentlig Barmhjertighed, der kun er i Stand til at sørge for 30,000. 50,000 er uden Forsorg. 2. Kun halv Forsyning af Mel, og selv det kan ikke opnaas. Ingen Kartoffler. Det ugentlige Behov er 350 Carlses, der modtages 10 Carlses. Fedt er ikke at faa. Prisen er 140 Kr. pr. Kilogram. Kød er 70 Kr. Middeklassen lider Hunger. Mælk kan ikke engang faas til Børn og syge.“ Det tredje var fra Ærkebiskop Söderblom i Sverige, der kablede om Østrig: „Kan den lutherske Kommission sende ti Tusinde Dollars? Den lutherske Kirke i Østrig er døende.“ Spørgsmaalet forelagdes Forsamlingen. Hvad mener I om dette? og hvad kan vi gøre? Der var ikke megen Diskussion, og hvad der var, ledte til en Slutning. Kendsgerninger foreligger, og hvad vi maatte sige forandrer dem ikke. Nøden er forbløffende, vor Drøftelse af denne Nød vil ikke formindske den. Det eneste for os at gøre er at handle og at handle paa en Maade, der forslaar til at lindre Nøden. Mødets Bestemmelse udtryktes i en Resolution, som findes paa Engelsk, Side 4 til 5.

Efter at det var besluttet at tage fat paa Opgavens Løsning, gjordes der Udkast til Organisation af Kampagnen. Dr. W. H. Greever, Rev. O. H. Paankoke og Rev. G. L. Kieffer gjorde Udkast til hver en Gren af Arbejdet.

Alle disse Representationer gik paa den Tone: Opgaven er større end noget, den lutherske Kirke i Amerika for har foretaget sig, større Sum, der skal tilvejebringes, større med Hensyn til den fortsatte Tjenestes Omfang, større Nød, der skal lindres. Der er ogsaa større Vanskeligheder at overvinde. Af den Grund fordes det, at hver Mand inden for den lutherske Kirke, særlig da disse, hvem der anmodes om at give deres Tid og Evner til at tjene som Ledere, gør deres bedste.

Ved et fælles Aftensbord lyttede de forsamlede til en Tale over Temaet — „Naar Øst og Vest mødes til fælles Tjeneste.“ Mænd fra Vest og Syd og Øst talte og forpligtede sig til at gøre hver sit, indtil Opgaven er løst.

Om Aftenen talte Kommissærerne til Forsamlingen om, hvad de havde set: Rev. J. H. Schuh, Rev. G. Fandrey, Rev. S. G. Youngert, Hon. F. M. Riter.

Fredag Morgen delte Forsamlingen sig. Distriktsformændene mødtes under Dr. L. Larsens Ledelse, unge Folk og Kvinderne under Rev. A. J. Travers og Redaktørerne under Rev. Pannokkes Ledelse. De, der skal udsendes som Talere under Rev. Kieffers og Statsformænd under Dr. W. H. Greevers Ledelse. I to Timer gik hver af disse Grupper over den Del, som hver af dem skulde tage i Kampagnen, for at den kan blive en Succes.

Siden holdtes der en kort fælles Session, hvor Dr. Brandelle præsiderede. Der rapporteredes af de forskellige Gruppeledere om, hvad man havde foretaget sig, og Dr. Brandelle sluttede Mødet med at sige: „Det er sikkert Guds Villie, at vi skal indsekomme dette Opraab om at yde Barmhjertighed, vor Kirke er en rig Kirke. Den er rig paa timelige Goder, men Gud har ogsaa velsignet os i aandelig Henseende fremfor andre lutherske Grupper. Nu er det Tid at vise, hvor vi staar, hvad vi duer til. Jeg haaber, vi ikke skal findes manglende.“

Efter at han havde sluttet Mødet, rejste Forsamlingen sig og sang første og sidste Vers af Reformationens Kampsalme, ikke som Sangøvelse, men som et Udtryk for en stærk Overbevisning og Determination om at tage fat og blive ved, til Maalet er naaet.

O. H. Paankoke.

Ved Paasketid.*

Fuglene syngte i jublende Kor, Sangen mig tykkes lig vingede Ord,
Baarne paa Tunger med Hdgloedens Aand
Ud i det fjerne som løsende Baand,
Løftende, dragende, lokkende frem
Jordbundne Sjæl mod det himmelske Hjem.

Roserne hænger i Blomst og i Knop
Rundt om mit Vindue; naar Solen staar op
Veksles der Hilsen, med Smil uden Ord,
Mellem Lyset deroppe og Blomsten paa Jord.

Snehvid er Rosen, den folder sin Pragt
Ud for den varmende, dragende Magt,
Aabner sin Skønhed, spreder sin Duft,
Krydrer den rene forfriskende Luft.

Alt aander Glæde! Naturen som ny
Klæder sig prud over Land, over By
Vinker mig ud som den indbudte Gæst,
Hen til dens dejlige Fest.

Sig mig — var Jorden saa frisk og saa skøn
Dengang de mattede Guds eenbaarne Søn?
Sig mig — sang Fuglen saa smuk som i Dag,
Stod Rosen saa dejlig i Knop og i Blad?

Saa de den ikke, den Almagtens Haand,
Da de saa frækt brød de hemmelige Baand?
Kunde Aartusinders Kærligheds Raad
Ikke afværge den syndfulde Daad?

Aa, Sjæl! kan du græde, saa græd da i Dag,
Og tænk paa dit træske og svære Bedrag
Mod ham som alene med Aand og med Ord,
Kan signe vor arme fortørrede Jord.

Og gaa saa til Graven, se Englene der
Og glæd dig, ja glæd dig, thi Herren er nær.
Opstanden, opstanden! det lyder i Kor,
Bryd ud nu i Lovsang, du fribaarne Jord.

Mrs. F. D. K.

Resolution.

Of Conference Lutheran Laymen, District Synod Presidents, Editors of Official Church Papers and Young People and Women Organization Presidents, Met in Chicago March 18—19 to Launch the Lutheran World Service Campaign.

Whereas, we acknowledge with grateful hearts that in spite of the sacrifices and suffering of war, the many problems of readjustment, and the evident social, political and religious unrest, the people of our country are bountifully blessed with the necessities, and even the luxuries of life; and our nation is enjoying peace and prosperity; and

Whereas, we further acknowledge that our Lutheran Church in the United States and Canada, standing firmly upon the impregnable rock of Holy Scripture, is at present favored as our Church of no other Land in opportunity, in resources, in manpower, and in spiritual strength; and

Whereas, we have heard with sad and bleeding hearts of the indescribable suffering and distress of our starving and desti-

* Modtaget først anden Paasketid. Red.